

Advies Implementatieplan SAMEN en opdracht WIJ

Aan het college van burgemeester en wethouders

t.a.v. mevr. M.Molema, wethouder

Postbus 2001

9700 PB Groningen.

Groningen, 11 augustus 2022

Geacht college,

U hebt ons als Adviesgroep Sociaal Domein Groningen (ASDG) gevraagd advies uit te brengen over het Implementatieplan en de opdracht SAMEN. Daar gaan wij graag op in gelet op belang van goede jeugdzorg voor kinderen, jongeren en hun ouders.

Wij hebben de documenten bestudeerd met een beperkt aantal deelnemers van de adviesgroep in verband met de vakantieperiode.

Hieronder geven wij aan wat wij ervan vinden.

Wij zien dat de keuze om de jeugdzorg meer op lokaal niveau te organiseren geheel in de lijn ligt van de koers die de landelijke overheid inzet met de Hervormingsagenda Jeugd. Dat is goed. Wel hebben wij twijfels of WIJ de nieuwe taakuitbreiding met SAMEN wel aan kan.

Wij vragen ons af hoe werkt WIJ nu? Buiten het jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek hebben wij daar als adviesgroep nooit echt zicht op gekregen. Heldere jaarverslagen van de laatste jaren, overzichten van doorverwijzingen naar individuele en algemene voorzieningen en van afhandeling van klachten en bezwaren en bemiddeling daarbij hebben wij niet. Een lerende cultuur houdt in dat men transparant moet gaan werken.

Wij gaan in eerste instantie maar uit van de bevindingen van het BMC Rapport dat WIJ het moet kunnen.

Aangegeven wordt dat via een geleidelijke opbouw de taken naar WIJ overgaan. Dat is een goede insteek. Alleen alle nieuwe aanvragen worden al direct na de jaarwisseling door WIJ opgepakt. Is er een beeld om hoeveel aanvragen dat zal gaan?

Wij zien in het plan dat met het werven van nieuw personeel voor een stedelijk aangestuurd team van ongeveer 50 medewerkers pas wordt gestart in oktober. In het licht van tekorten aan

gekwalificeerd personeel in de noordelijke provincies lijkt dat erg laat. Dat personeel moet nog getraind worden in de werkwijze van WIJ. Die tijd lijkt ons te kort om per 1 januari alle nieuwe aanvragen goed te kunnen oppakken. Zeker ook gezien de complexiteit van sommige aanvragen. Daarnaast moet er bij een nieuw te vormen team, of uitbreiding, over zaken als werkdruk, begeleiding, veiligheid op de werkvloer en teamvorming nagedacht zijn. Evenals kwalificaties en benodigde registraties (SKJ, Big). Wat is het scenario als het niet lukt om een team van 50 medewerkers samen te stellen?

Dat speelt ook bij het plotseling wegvallen van aanbieders die in de nieuwe aanpak niet kunnen of willen meegaan. Je kunt dan wel zeggen dat je daarvoor extra ondersteuning in de formatie zult werven of hebben, maar zijn die dan wel op deze taak toegerust? Het krijgen van goed gekwalificeerd personeel ligt in deze tijd van arbeidsschaarste zeer moeilijk. Daarnaast is bij het weghalen van medewerkers van zorgaanbieders de kans groot is dat de burger zijn “vertrouwde” hulpverlener gaat verliezen.

Wij vinden dat WIJ om goed te kunnen indiceren net als in Utrecht klinisch psychologen en een psychiater in dienst moet hebben. Daar moet wel in geïnvesteerd worden om op een kwalitatief verantwoorde manier de triage cq indicering te kunnen uitvoeren.

Bij de nieuw te kiezen opzet is een goede triage door deskundige goed opgeleide lokale toegang medewerkers onontbeerlijk!

Ook speelt bij de start dat de ICT direct optimaal moet werken. Uit het plan blijkt dat het op dit moment nog niet helemaal duidelijk is of dat het geval is. Is er een plan B?

Wij zien ook de waarde in van het zonder veel papieren rompslomp kunnen doorstromen van jeugdigen en ouders naar nieuw te vormen algemene voorzieningen uit bestaande producten, omdat schotten die een soepel doorgeleiden belemmeren daarmee wegvallen. Het snel kunnen schakelen binnen de zorg is belangrijk. Toch is het in het belang van rechtszekerheid van klanten wel noodzakelijk dat er iets van het proces goed wordt vastgelegd.

Het moeten vragen om een indicatie betekent dat je er in de praktijk niet vaak op gewezen zult worden. Zonder indicatie door de zorg manoeuvreren kan ook nadelen voor de klant hebben. Jongeren en ouders die zich niet tevreden voelen met de aanpak van hun problemen door WIJ moeten niet in een niemandsland terecht komen. Dat kan te meer spelen omdat keuze voor andere aanbieders in dit segment wegvalt. Indien de burger geen goede ervaringen heeft met het WIJ team en het vertrouwen kwijt is, lijken zij toch van het WIJ team hulpverlening te moeten accepteren. Ook met een vervanging zal het voor de burger niet altijd passend zijn. De motivatie om samen te werken en/ of hulp te aanvaarden kan hierdoor verminderen. Hulpverlening kan stagneren en uiteindelijk terecht komen bij het gedwongen kader.

In het plan lijkt men uit te gaan van de bereidwilligheid van de burger om mee te werken. Men moet er van uitgaan dat dit vaak niet zo is. Casussen waarbij bv. sprake is van complexe scheidingen werken in het algemeen niet mee.

Wij missen in het implementatieplan ook het attenderen op de mogelijkheid gebruik te maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. Daarmee lijkt ons veel winst te halen omdat de positie van gebruikers in het contact met WIJ daarmee versterkt wordt.

Wij verbazen ons erover dat de mogelijkheid om gebruik te maken van een PGB (een in de wet verankerd recht) nergens wordt genoemd. Ouders/verzorgers/kinderen die niet de passende zorg kunnen vinden bij de WIJ moeten toch nog de mogelijkheid hebben gebruik te kunnen maken van een PGB, waarmee zij zelf een aanbieder kunnen kiezen die de kwaliteit biedt die zij wensen.

In het plan wordt overal gesproken van wij doen het samen. Wij dat zijn de gemeente en WIJ. Wij dat zijn niet de ouders/verzorgers en gebruikers van de jeugdzorg. Die zouden toch een veel sterkere en gelijkwaardige positie in dit proces moeten hebben? De rol van de gebruikers wordt zijdelings even genoemd in het totaal van planning van activiteiten aan het eind van het plan, maar in het gehele verhaal is hun rol toch onderbelicht. Het verhaal maakt op ons zo de indruk dat het in belangrijke mate een aanbod-gestuurd en instrumenteel denken is van de kant van de gemeente en WIJ.

In het plan zien wij op bladzijde 3 dat de nieuwe taak van Samen globaal voldoet aan de Kinderrechtentoets. Wij vinden dit vaag. Je voldoet er aan of niet.

Helderheid over het financiële plaatje van dit verhaal hebben wij nog niet. In het implementatieplan staat dat de opdracht is opgenomen in een apart document “opdracht en financieel kader” Wij hebben alleen de opdracht ontvangen in de vorm van een document “Opdracht” waarin nog niets vermeld staat over de financiering.

Tijdens de implementatie is er een grote rol weggelegd voor de stuurgroep die bestaat uit de gemeente en Wij Groningen. ASDG laat graag ook tijdens evaluatiemomenten in de implementatiefase onafhankelijke externe derden adviseren over de voortgang. Een voornemen is nog geen besluit om een groep 'kritische vrienden' aan te gaan stellen om mee te kijken en mee te ontwikkelen op de zorginhoud. Waar hangt dit van af om dit wel of niet te doen? De ASDG zou het toejuichen om een groep 'kritische vrienden” aan te stellen, maar vindt de duiding zorginhoudelijke medewerkers en andere experts te vaag om te kunnen bepalen of deze personen deskundig genoeg zijn. (behoren cliënten en hun naasten tot de bedoelde experts?).

We missen in het plan hoe de ketenpartners Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en de GI's functioneren. Deze informatie is belangrijk voor de geplande samenwerking. Is hier onderzoek naar geweest? Gaat de gemeente Groningen met WIJ SAMEN dit meenemen in de evaluatie momenten?

Van belang is ook dat inwoners duidelijk worden geïnformeerd over de klachtenprocedure bij WIJ. De toegang tot die procedures moet eenvoudig zijn en de behandeling van die klachten vanzelfsprekend onafhankelijk. Er is immers altijd een relatie van afhankelijkheid tussen zorgaanbieder en zorgontvanger. Dit kan betekenen dat iemand niet altijd bij de eigen zorgaanbieder een klacht wil indienen. Kan deze persoon dan ook terecht bij een instantie als de gemeente zelf?

Verder zouden wij het een goed idee vinden als WIJ ook zou willen investeren in een aantal jongeren om hen een opleiding tot ervaringsdeskundige te bieden. Met de kennis die zij daar opdoen, kunnen zij ook andere jongeren ondersteunen in hun herstelproces.

De gemeente wil minder zorg en hulp toekennen en meer opvangen in de directe omgeving van de jongere en in de sociale basis. Dan zal bij een dergelijke preventieve aanpak in de komende tijd doorgezet moeten worden op de versterking van die sociale basis, zodat die meer draagvlak kan bieden.

Tenslotte adviseren wij om inwoners en hun naasten die zorg en ondersteuning krijgen in het vervolgproces een grotere en betekenisvolle rol te geven bij het verdere ontwikkelen van SAMEN.

Wij zien in het licht van de huidige tijd de opzet van SAMEN als een positieve ontwikkeling en willen daar als ASDG in de loop van dit proces graag nauw bij betrokken blijven.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesgroep Sociaal Domein Groningen,

Thijs Groenewoud
Patricia Wit
Harm van der Wijk
Frits Tjabbes

Contact: info@asdgg.nl

Website: www.adviesgroepsociaaldomeingemeentegroningen.nl